

KRÍZIS ÉS ANTROPOLÓGIA – ELŐSZÓ

2023. októberben a Magyar Kulturális Antropológiai Társaság konferenciát szervezett „A krízis antropológiája” címmel a Pécsi Tudományegyetem BTK Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszékével együttműködésben, azzal a céllal, hogy a krízis és a válság témáját kulturális antropológiai szemlélettel és interdiszciplináris jelleggel körüljárja és megvitatassa. 70 előadás, kerekasztal-beszélgetések és műhelyprogramok várták az érdeklődőket. A felvetett kérdések többeket sarkalltak továbbgondolásra és további kutatásra.

Az antropológiai kutatások sokáig statikusnak, időtlenül mutatták be az egyes közösségeket, vagy épp a társadalmi változásokat igyekeztek megragadni hosszabb időt átfogó perspektívában. E két időszemlélethez képest új megközelítést hoztak azok a kutatások, amelyek a rövidebb távú dinamikus változásokat, az ezeket kiváltó és alakító tényezőket, köztük a kríziseket, valamint az ezekre adott társadalmi válaszokat kívánták megérteni és értelmezni.

A krízishelyzetek sokfélék lehetnek, jellegükben, kiterjedésükben egyaránt. Jellemzőjük, hogy olyan változásokat hoznak a társadalmak, helyi közösségek életébe, amelyek reakcióra késztetnek és gyakorta azonnali választ követelnek meg. Vizsgálatuk rávilágít azokra a kihívásokra, amelyeket krízisként élnek meg adott társadalomban, szűkebb vagy tágabb társadalmi csoportban, és azokra a stratégiákra, megküzdési módokra, kulturális gyakorlatokra, amelyekkel igyekeznek kezelni e helyzeteket.

A *Kultúra és Közösség* folyóirat szerkesztőségétől felkérést és lehetőséget kaptunk arra, hogy a 2025.

évi 3. és 4. lapszámban ízelítőt adjunk a témáról. A kapcsolódó kutatások tematikus gazdagságát válogatásunk nem tudja visszaadni, de számos példát hoztunk a világból arra, miképpen teszik próbára különféle krízishelyzetek a helyi közösségeket, és azok miként igyekeznek megküzdenni a kihívásokkal. A szerzők sokféle szemléletmóddal és módszerrel dolgoztak, írásaikban új kutatási eredményeket, érdekes leírásokat, sokrétű elemzéseket ismertetnek. Olvashatunk jelenkori és retrospektív kutatásokról, társadalmi, gazdasági, vallási, ökológiai témákról, lokális, közösségi, illetve globális problémákról, a gyors környezeti változások, társadalmi-kulturális átalakulások, háborúk, katasztrófák, illetve a Covid-időszak társadalmi percepciójáról és hatásairól, a környezethez és más létezőkhöz való viszonyunk alakulásáról.

A konferencián került először bemutatásra a „Környezeti kérdések, közösségi válaszok” című humán környezettudományi olvasókönyv, amelyről recenzió olvasható e számban.

Szeretnék köszönetet mondani a lektoroknak, akik véleményezésükkel, értékes észrevételeikkel segítettek a szerzők és a szerkesztő munkáját. Valamint Mecsi Diánának, Mészáros Csabának (HUN-REN BTK) és Nagy Zsoltnek (HUN-REN BTK), akik a szerkesztésben közreműködtek.

Kellems olvasást, hasznos időtöltést kívánok a magam és a szerzők, szerkesztők, közreműködők nevében is!

Szász Antónia
vendégszerkesztő